

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ФАКТОРИ
РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ
ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК»**

8 лютого 2014 року

Київ
2014

СЕКЦІЯ 10. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Азаркіна О. В. ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ ПРАЦІ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ЦЕНТРІВ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ІЗ СПРИЯННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЮ БЕЗРОБІТНИХ	55
Бекетова К. С. ДИНАМІКА РОЗВИТКУ МИСТЕЦТВА ТАТУЮВАНЬ	57
Герман Л. В. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МІЖСОБИСТІСНОГО СПІЛКУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОНЦІВ	60
Горенко М. В. НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ	62
Камінська О. В. ОПИС ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРЕНІНГУ, СПРЯМОВАНОГО НА КОРЕКЦІЮ ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ВЕБ-СЕРФІНГУ	64

СЕКЦІЯ 11. ПЕДАГОГІЧНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Антонюк А. П. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО ДІТЕЙ З НЕВРОТИЧНИМИ ПРОЯВАМИ	68
Бабатіна С. І. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЧАСУ ОСОБИСТІСТЮ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ, ЗОКРЕМА СТУДЕНТСЬКОГО ПЕРІОДУ ЖИТТЯ	71
Балла Л. В., Оніщук Т. І. ГРА-ДРАМАТИЗАЦІЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	74
Джеджера О. В. ЕМОЦІЙНЕ ПЕРЕЖИВАННЯ ЯК ДЕТЕРМІНУЮЧИЙ ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ	76
Калашян Я. Г. ВЛИЯНИЕ РОДИТЕЛЕЙ НА ДУХОВНО-НРАВСТВЕННОЕ ВОСПИТАНИЕ ДЕТЕЙ	79
Манько В. М. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ	81
Томаржевська І. В. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ЮНАЦТВА	84
Харченко С. В. ОСОБЛИВОСТІ УЯВЛЕННЯ ПРО ЖИТТЄВУ ПЕРСПЕКТИВУ В ЮНОМУ ВІЦІ	87
Черепихіна О. А. ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧЕ НАВЧАННЯ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ У ВНЗ	89

СЕКЦІЯ 12. ПСИХОЛОГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

Андрусинин Ю. І. ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВА СТІЙКІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ЯК ПЕРЕДУМОВА КОНСТРУКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ	93
--	----

Активність дитини, в тому числі творча, виховується за умови підтримки дорослими її ініціативи. Численні ж заборони і негативні оцінки дитячих намагань і є тими фільтрами, які гальмують розвиток творчих здібностей. Для розвитку творчих здібностей головне значення має сам процес діяльності дитини, експериментування, а не прагнення отримати кінцевий результат.

Отже, гра-драматизація надає дитині можливостей розвинути свої творчі здібності, досягти неповторного польоту душі. Дитина майбутнього не повинна бути закомплексованою, а завжди повинна прагнути до нового, неповторного, чудового.

Література:

1. Артемова Л.В. *Театр і гра* / Л.В.Артемова. – К.: Томіріс, 2002. – С.108-144.
2. Бузова А. *Організація ігор – драматизацій з дітьми старшого дошкільного віку в дошкільному навчальному закладі* / А. Бузова // *Вихователь-методист дошкільного закладу*. – 2011. – №9 – С.51-58.
3. Роменець В.А. *Психологія творчості* / В.А. Роменець. – К.: Вища школа, 1971. – 256 с.
4. Силивон В. *Развитие творчества у детей в процессе игр-драматизаций* / В. Силивон // *Дошкольное воспитание*. – 1983. – №4.– С.8-9.

Джеджеря О. В., аспірант

*Рівненський державний гуманітарний університет
м. Рівне, Україна*

ЕМОЦІЙНЕ ПЕРЕЖИВАННЯ ЯК ДЕТЕРМІНУЮЧІЙ ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

У сучасних умовах інтенсифікації усіх сфер життя людини актуалізується проблема підвищення ефективності навчальної діяльності студентів вищих навчальних закладів. Серед чинників ефективності діяльності особистості загалом та навчальної діяльності зокрема особливе місце належить найінтимнішим психічним феноменам – емоційним переживанням. Цей висновок отримав підтвердження у працях багатьох дослідників емоційної сфери людини.

Так, в роботах сучасних авторів регуляторно-оціночна функція емоційного переживання базується на його розумінні як: природної спонуки до виникнення тієї чи іншої тональності реакцій організму та організації відповідної поведінки (Б. Додонов), активної форми ставлення суб'єкта до значущих для нього аспектів дійсності (Т. Кириленко), суб'єктивного процесу відображення (оцінки) в формі безпосереднього переживання (задоволення, радості, страху тощо) значущості ситуацій (явищ), які сприймаються (К. Варшавська).

Оснoву для отриманих висновків склали ідеї та концепції, сформовані в межах різноманітних теорій.

Наприклад, з позицій біологічної теорії емоцій П. Анохіна досліджуваний феномен вважається специфічним механізмом стабілізації життєвих процесів та пошуку оптимальних (у контексті задоволення потреб) дій і варіантів поведінки. Тобто переживання позитивних або негативних емоцій (задоволення – незадоволення) та станів залежить від ступеня відповідності отриманих результатів акцептору дії: у разі незадоволення потреби відбувається пошук інших варіантів дії, а у випадку задоволення – закріплення використаного варіанту як способу досягнення такого задоволення. Емоція, отримана внаслідок діяльності стосовно забезпечення потреби, сигналізує про отримане її задоволення або незадоволення, виступаючи таким чином регулятором пошукової активності, спонукаючи до продовження або завершення. Відповідно варто погодитися з автором, що, емоція є своєрідним підсумком співвіднесення теперішнього з майбутніми варіантами діяльності і стану людини [1, 18].

Відтак, бачиться ймовірним твердження, що емоційні переживання, які набувають визначеності внаслідок виникнення певних емоцій, виступають спонукальними чинниками як для закріплення успішних способів діяльності (у разі неодноразового задоволення потреби і появи позитивних емоцій), так і для гальмування неефективних і пошуку ефективних способів досягнення мети (у випадку невідповідності запрограмованого та отриманого результатів і виникнення негативних емоцій).

Висловлена теза отримала підтвердження у працях авторів фрустраційних теорій емоцій, котрі вказують на те, що виникнення емоцій та їх переживання зумовлене ступенем успішності (неуспішності) досягнення мети та задоволення потреби: у процесі адаптації людини до середовища, що вимагає подолання перешкод для здійснення дій (Дж. Дьюї); внаслідок когнітивного дисонансу (відмінності між очікуваними та фактичними результатами діяльності) або когнітивного консонансу (співпадання таких результатів), що мотивує відповідні дії та поведінку (Л. Фестінгер).

Означена роль емоційних переживань підкреслюється і в ідеї про компенсаторне значення емоцій та емоційних переживань, викладеній П. Симоновим в інформаційній теорії емоцій. На думку дослідника, емоція, яка виникає під час досягнення мети (задоволення потреби) за умов недоотримання необхідних для цього даних, компенсує означений недолік і забезпечує продовження дій, сприяє пошуку нової інформації. [4, 31 – 32].

На наш погляд, варто взяти до уваги думки тих дослідників, які обґрунтовують детермінуючий вплив емоційних переживань у сфері пізнавальної діяльності особистості (В. Вілюнас, К. Ізард, С. Рубінштейн). Відповідно викликає інтерес теорія диференційних емоцій (К. Ізард), згідно з якою емоцією є складний переживально-мотиваційний психічний процес, який включає нейрофізіологічні, нервово-м'язові та чуттєво-переживальні системні компоненти і виникає внаслідок взаємодії нейронних і м'язових активаторів (наприклад, гормонів, нейромедіаторів, наркотичних препаратів, зміни температури головного мозку), афективних активаторів (болю, втоми,

статевого потягу тощо) та когнітивних активаторів (оцінки, атрибуції, спогадів, антиципації тощо).

Беручи до уваги предметність емоцій, В. Віллонас вважає емоційну сферу окремим пластом психічного, що ніби надбудовується над пізнавальним образом і знаходиться між ним й такими внутрішніми психічними утвореннями, як потреба і досвід. «При такій «локалізації» емоції легко вписуються в будову образу як носій суб'єктивного ставлення до того, що відображається, – слушно зауважує вчений, – ...полегшується також розуміння як подвійної обумовленості емоцій (потребами і ситуацією), так і їх складних відносин з процесами пізнання» [2, 9].

Системоутворювальним чинником такої взаємодії є переживання, яке за висновками С. Рубінштейна, належить до первинних суб'єктивних начал свідомості і водночас – форм відображення дійсності суб'єктом та вироблення ставлення до неї на рівні емоцій до світу, до себе, до своїх відчуттів, думок, дій. Водночас переживання взаємопов'язане зі знанням як іншим началом психіки – об'єктивним. Відповідно відображення у когнітивній сфері, що здійснюється у вигляді образів, призводить до розширення здатності до переживання, а сфера переживань наповнюється новим змістом [3].

Детермінуючий вплив емоцій та емоційних переживань найповніше виявляється в категорії «мотив». Такий висновок базується на положеннях про регулюючий вплив емоцій (П. Анохін, Я. Калашник, О. Леонт'єв, А. Лурія, П. Симонов) і зокрема на твердженні С. Рубінштейна про сутність емоції як суб'єктивної форми існування потреб (мотивації) [3]. Тобто мотивація постає перед суб'єктом у сукупності емоційних феноменів (передусім емоційних оцінок і спонукань) як результату емоційного переживання значущості притаманних конкретній життєвій ситуації предметів і явищ та пов'язаних з ними потреб, як сигналу про їх ступінь задоволення (незадоволення) спонукання до діяльності стосовно задоволення значущих потреб.

Виладене уможливило висновок про те, що емоційне переживання дає змогу для відображення життєвих ситуацій на рівні відчуття та сприймання, вироблення ставлення у формі емоційної або емоційно-когнітивної оцінки, а на цій основі – рішення щодо необхідних в конкретній ситуації дій та їх реалізації в діяльності і детермінантою діяльності особистоті. Відповідно ефективність навчальної діяльності студентів вищих навчальних закладів може бути підвищена завдяки вдосконаленню її емоційного компоненту через забезпечення емоційного комфорту дидактичного середовища, посилення позитивної експресивності навчально-виховного процесу, культивування зворушливого виховного впливу.

Література:

1. Анохин П.К. Кибернетика и интегративная деятельность мозга / П.К. Анохин // Матер. XVIII Международного психологического конгресса. Симпозиум 2. – М., 1966. – С. 3 – 20.

2. Психология эмоций: тексты / Под ред. В.К.Виллонаса, Ю.Б.Гиппенрейтер. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1984. – 288 с.
3. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии./ С.Л.Рубинштейн – СПб: Издательство «Питер», 2004 – 713 с.
4. Симонов П.В. Эмоциональность мозга / П.В. Симонов. – М.: Наука, 1981. – 527 с.

Калашян Я. Г., студентка

Научный руководитель: **Бугерко Я. Н.**
кандидат психологических наук, доцент

*РВУЗ «Крымский гуманитарный университет»
г. Ялта, АР Крым, Украина*

ВЛИЯНИЕ РОДИТЕЛЕЙ НА ДУХОВНО-ПРАВСТВЕННОЕ ВОСПИТАНИЕ ДЕТЕЙ

Актуальность. Одной из центральных проблем XXI века выступает проблема духовности и духовно-нравственного воспитания подрастающего поколения. С развитием современного общества, средств массовой информации, социальных изменений в мире все больше возникает потребность в духовной культуре. Семья является главным институтом воспитания, поэтому оказывает основное влияние на формирование духовно-нравственной культуры подрастающего поколения. Именно задачей семьи является формирование духовных и душевных качеств, правил и норм поведения у детей.

Анализ последних публикаций. Вопросы воспитания и духовной культуры раскрываются в трудах: Зинченко В.П., Немчиковой Л.А., Семеновской Н.Н., Роботовой А.С., Соболевой Н.П., Дубовец С.Н., Бугерко Л.П., Лекторского В.А., Лосева А.Ф. Духовно-нравственный идеал семьи выделила Малая Е.А. Обращает внимание на взаимосвязь типологии семей и духовно-нравственного воспитания Малахова А.С. Различные аспекты нравственного воспитания описаны в работах Лихачева Б.Т., Бондаревской Е.В., Караковского В.А.

Изложение основного материала. Духовная культура – это совокупность нравственного опыта человека в сфере различных направлений своей деятельности – в быту и общественном производстве, труде и отдыхе, науке и искусстве, в сфере отношений человека с миром природы, с Богом и самим собой. Духовная культура образуется опытом всех живших и живущих поколений людей. Именно она задает смысловое поле всей культуре вообще, являясь ядром цивилизации. В узком смысле это понятие обозначает вид человеческого опыта, построенного на духовном знании [1, 268]. Составляющими духовной культуры являются духовный мир каждого человека, его деятельность, результаты этой деятельности, а также духовные ценности.